

24 1730 P. 26. num. 25. P. L. 16.
DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA,

DE
MINORVM RESTITV-
TIONIS IN INTEGRVM
PRIMO CAPITE,
SEV
DE ÆTATE INFIRMA,

QVAM,
ILLVSTRIŒCTORVM ORDINE
CONSENTIENTE,

IN PERANTIQA ACADEMIA ERFORDIENSI,
SVB MODERAMINE,

VIRI MAGNIFICI, EXCELLENTISSIMI AC CELEBERRIMI,

DN. ERNESTI TENZELII, JCTI,

EMINENTISS. AC SERENISS. PRINCIP. ELECT. MOGVNT. CONSIL. REGIMINIS,
JVDICII PROVINC. AC FACVLT. JURID. ASSESS., EJVSDEMQVE H. T. DECANI,
NEC NON CIVITATIS CONSVLIS PRIMARIJ,

PRO LICENTIA,

SVMMOS IN VTROQVE JURE HONORES ET
PRIVILEGIA, RITE AC SOLENNITER,
CONSEQVENDI,

PPBLICO ERVDITORVM EXAMINI,
IN AVDITORIO COLLEGII MAJORIS, HOR. CONSVET.
SVBMITTIT,

OTTO JOHANNES GOTTLIEB
ZIMMERMANN, Philos. Mag.

BRESLENZO - LUNEBVRGICVS.

DIE XXVI. JVLII ANNI M DCC XXX.

ERFORDIÆ, Literis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

DISSERTATIO IN AUCTORITATE IURIDICA

DE

MINORVM RESERVATIONVM

IN INTERVENIENTIBUS

PRIMO CAPITULO

DE

DE ETATE IN IRMA

ILLUSTRISSIMO AC SACRATISSIMO

CONSISTENTISSIMO

IN IRANOVIA ACADEMIA PROPOSI

ET MODIS

DR. HENRICH FENNELIUS

AVDITORIO COLLEGIUM

PRO DICENDI

SYMMONIS IN TROOVE IURE HONORES ET

PRIVILEGIUM

CONFERENDI

IN AVDITORIO COLLEGIUM

OTTO JOHANNES GOTT

NUMMER

BRUNNEN

UNIVERSITÄT

LEIPZIG

SVMMA DISSERTATIONIS.

- §. I. Minoribus, ob infirmum eorum consilium, contra aliorum captiones, salutariter in civitatibus prospicitur.
- §. II. Romanorum cura pro minoribus vigilavit, dum scilicet ii primum etate tali, qua virilis vigor completur, majorennitatem determinarunt.
- §. III. Deinde de Minorum Curatoribus, in salutem minorum, sanciverunt leges.
- §. IV. Tertio Restitutionem in integrum, si minores ex lubrico etatis lesi fuerint, introduxerunt.
- §. V. Germani, etiam veteres, de utilitate juventutis imbecillis, solliciti fuerunt; quo tempore

minorennitatem finiendam esse statuerint iidem quaedam dicuntur.

§. VI. Curatores porro dederunt, & ne ab illis laderentur minores, prospexerunt.

§. VII. Jure Romano postea in Germania recepto, Germani utilia, qua in eo pro juventute inveniuntur, salvis quibusdam ex jure patrio retentis, receperunt non solum, sed etiam in Reccessibus imperii ulterius, quod Curatores concernit, prospexerunt minoribus & pupillis.

§. VIII. His praemissis, de utilissimo minorum beneficio, restitutione, in specie ex capite etatis, agitur & in illa computanda

A 2

ten-

- tempus naturaliter attendi asseritur.
- §. IX. Quid in die intercalari observandum sit, dicitur.
- §. X. Queritur an matrimonium aliquem faciat majorem et indignum restitutione in integrum? Et resp. matrimonium non impedire restitutionem hanc.
- §. XI. Contra demonstratur ex venia etatis impetrata aliquem fieri majorem, et quaedam memoratu digna de venia hac simul recensentur.
- §. XII. Effectus venia etatis proponuntur, et questio affirmati-ve deciditur: an is, qui veniam accepit, possit petere ut a Principe restituatur contra veniam hanc impetratam?
- §. XIII. Alia questio adfertur: an is, qui in Germania in hoc territorio majorem est, habeatur in alio pro tali, in quo juxta leges ibi latas nondum iustam etatem consecutus, si negotium quoddam ibi gerere debeat, annon potius sit minoris et juribus fruatur minorum? Adfirmatur hoc.
- §. XIV. Omnis tamen minor, qui restitutionem petit, debet infirmam etatem probare.
- §. XV. Hac etas vero, interdum prodest aliis etiam, uti heredibus minorum, non regulariter fidejussoribus, nisi in casibus exceptis.
- §. XVI. Licet minores, restitutionem impetraturi, lesi esse debeant in ipsa minorennitate, ad huc intra quadriennium restitutionem petere possunt, quod ipsi currere a tempore scientiae adseritur.
- §. XVII. Ceterum ob etatem infirmam non restituitur, qui pubes factus negotium gestum juramento confirmavit, ob autem sacramenta puberum C. si adv. vend.
- §. XVIII. Nec ad hoc etatis auxilium convolat minor, qui in dolo versatur, vel ob alias causas eidem hoc denegatur.
- §. XIX. Conclusio adfertur, qua lectoris de hoc specimine benigna sententia expetitur et pro omni etate ad Deum preces mittuntur.

(5)

J. N. S. S. T.

§. I.

Inorum ætas infirma est, vehemēti ac parum provido impetu fertur, flagrat non raro cupiditate rerum, veram felicitatem hominum labefactantium magis quam augmentium, in promissa facilis, spei plena, liberalitatis famam captans, in amicitias ambitiose colendas prona, ac diffidere nescia: hinc fit, ut facile illecebris corruptelarum ætas hæc irretiatur pariter, atque homines scelesti istius ætatis facilitati insidias struant & juniorum dispendiis locupletari cupiant; interdum, exulante licet aliorum malitia, juvenus negotia, quæ gerit, æqua lance non ponderat & lubrico ætatis labitur. Sane, hanc ob causam in civitatibus, in quibus salus civium suprema lex est, in salutem minorum est introductum, ut eorum imbecillitas virorum præstantissimorum prudentia firmetur, actiones, usque inconsultus ille juventæ impetus deferbit, regantur, contra improborum, istis imminentiū, molimina muniantur, mores eorum recte ad virtutes formentur, atque his formati isti utilissima rei-publicæ membra evadant. conf. PUFEND. de Jur. Nat. & Gent. lib. 3. cap. 6. §. 5.

§. II.

Cura hac singulari pro juventute vigilarunt Romani, gloria in eo multas alias gentes longe superantes;

tes; quippe in sua republica varia, de ætate, cura & restitutione in integrum minorum, maxime his proficua, instituerunt. Ut ordiar ab ætate, ansam quidem habere quædam hic dicendi de Romanorum adcurata omnis humanæ ætatis definitione, ad mortalium intellectum, prout ille debilis est primum, postea firmatur & tandem perfectior redditur, respiciente, de qua conf. JACOB. GOTHOFREDI in *Comment. ad Cod. Theodos.* lib. 2. tit. 17. sed sollicitus ego saltem de minorum ætate, reliqua, quæ GOTHOFREDI de ætate in genere tradit, silentio prætereo. Lege autem Lætoria Romani minorennitatis annos finierunt; Marcus enim Lætorius Tribunus plebis A. V. C. CCCXC. ætatem XXV annorum ut legitimam definiuit, secutus in hoc ætatis termino Hippocratem, cujus auctoritati multum Romæ tribuebatur l. 12. D. de stat. hom. & ipsum usum, qui docuerat, ante illud tempus consilium juventutis parum, firmum esse, tunc vero vigorem compleri virilem l. 1. §. 2. D. de minor. vid. EVERHARD. OTTO in *Comment. ad pr. J. de Curat.*

§. III.

De Curatoribus, quorum auxilio Romani adolescentes suos regi voluerunt, memoratu dignum est, magistratus minoribus haud inuitis dedisse Curatores, nisi lex in quodam casu speciali juberet, sed ipsos minores sibi petiisse tales; quæ thesis, clarior fiet, si progressus, quos cura penes Romanos habuit, paucis exposuero verbis. Lex XII. tabularum, dum ætati prospexit, tantum pupillis dedit tutorem, quibus pubertas adferebat tutelæ finem, indeque pupilli insuam tutelam pervenire

nire dicebantur, nec eis dabatur curator, etsi minoribus, quod etiam non opus esse putabatur ob paupertatem seculi, quo erant integri adolescentium mores: postea, luxuria invalescente, perierunt boni mores & ea propter restituendæ disciplinæ causâ lata est lex citata Lætoria, quæ præcepit Curatores dari adolescentibus lascivis aut dementibus; inde si quis a Prætoribus postulari alicui dari Curatorem, is ejus lasciviam aut dementiam probare tenebatur, alioquin lex dari Curatorem non sinebat, atque id jus perturbavit usque ad Marcum Antoninum, qui primus cavuit, ut deinceps omnes adulti curatores accipere possent non causis redditis. vid. NOODT in *Comment. ad D. tit. de minor.* & SCHULTING in *Notis ad Caji Instit. lib. 1. tit. 7.* Idem Antoninus & ejus successores constituerunt, ut, si tutor esset rationes redditurus, minor Curatorem peteret, neque antea rerum suarum nancisceretur administrationem. *l. 5. §. 5. l. 33. §. 1. D. de administ. tut.* quorsum spectat vox, hodie, in *l. 1. §. 3. D. de min.* similiter ad alias causas, si debitum ei solvendum, Curatorem, ut negotium perficiatur, sibi petit minor, quem velit & ad certam causam *l. 7. §. 2. D. de min. l. 2. §. 5. D. qui pet. tut.* at qui res nullas administrandas haberet, Curatoris auxilio non indigebat, hinc si res eorum exigat, *l. 6. C. qui pet. tut. & desiderantibus dari dicitur. l. 13. §. fin. D. de tut. & cur. dat.* In litem Curator datur minori, si illum non petat. *l. 1. l. 7. C. qui pet. tut.* nam lis intendi & excipi debet Curatore consentiente, adeo, ut sententia, contra eum indefensum lata, sit ipso jure nulla. *l. 4. C. si advers. rem judic.* Extra has & similes causas, minores

nones sine curatore constituti frequenter occurrunt. *l. 3. C. de in integr. restit. vid. OTTO laud. in Comment. ad §. 2. J. de Curat.*

§. IV. Quod ad restitutionem minorum in integrum at-
tinet, allegata lex Lætoria auxilio quidem minoribus
veniebat, si essent alterius versutia circumscripti; ast
nondum cautum erat minoribus, quando sola sua sim-
plicitate & lubrico consilii, cui obnoxia eorum ætas,
capti erant. Igitur restabat adhuc Prætori, quod cor-
rigeret, atque ex æquitate sua ediceret promitteretque,
se in integrum restitutum ita circumventos tutelam-
que eorum in se recepturum. Verba Prætoris edicti
exhibet VLPPIANVS in *l. 1. §. 1. D. de min.* quæ sunt:
quod cum minore, quam XXV. annis natu gestum ef-
se dicetur, uti quæque res erit, animadvertam: anim-
advertendi voce utitur, quia ipse sibi cognitionem re-
servat, nec actionem singularem sicut in caussa metus
doli que dat, eratque forte in arbitrio ejus, quam vellet
permittere actionem. vid. SCHVELTING. in *enarrat.*
jur. Pandect. tit. de min. Hæc restitutio minoribus lapsis
utilissima fuit hacque adjuti pericula varia, rebus eo-
rum imminencia, exantlare facile potuerunt, atque
eam ob causam hæc apud Romanos semper in usu
permansit, id quod vel inde liquet, quod & *libris Basili-*
corum singularis titulus de restitutione minorum, nempe
tit. 6. lib. 10. insertus fuerit.

§. V. Qualem rationem minorum habuerint Romani
ex dictis elucet. Germani vero nostri, de quibus nunc
quæ-

quædam dicenda, etiam juventutem non neglexerunt, qui eandem multis captionibus suppositam esse non ignorabant. De cura eorum pro minoribus testantur literarum monumenta; non nego tamen antiquorum Germanorum instituta a Romanorum sæpe discedere, quod ut innotescat initium de majorenitate facturus sum. Ad hanc æstimandam, quum antiquissimi Germani literas non haberent, quibus nomina Infantum consignare possent, habitum corporis considerabant & ex eo pubertatem æstimabant. Successu temporis, dum literæ innotescerent, certitudo quædam ætatum per scripturas stabiliri cœpit, & tunc magistratus in pubertate annorum numerum attendere convenientius esse crediderunt, ommissa vetere inspectione aut saltem in subsidium retenta. In ipso tamen annorum numero non convenerunt invicem omnes, sed variarunt; singulæ enim civitates, ex eo quod plerumque in ipsis factum, jus & consuetudinem eliciebant. Duæ vero præcipuæ gentes in Germania erant, Suevi & Saxones, cæteros populos quasi in duas factiones distrahentes duplexque jus universale æmulatione sua facientes; hinc in illis locis, in quibus jus suevicum vigeat, annus XVIII. pro fine ætatis minoris habitus fuit vid. *Spec. Suev. cap. 323.* Saxones contra annum ætatis XX. elegerunt & unum, intra quem restitutio petenda, adjecerunt. vid. *Spec. Sax. lib. 1. art. 42.* Germaniam intransitibus juribus, canonico & romano, Suevi confestim majorennitatem juris romani & canon. adsumserunt, id quod ex *cap. 323. spec. suev.* videre est. Saxones patrii juris tenaciores annum XXI.

B

se.

semel receptum retinuerunt. vid. LEYSER *in medit. ad Pand. Spec. 327.*

§. VI.

Progredior ulterius ad curam, qua antiqui Germani prospexerunt minoribus. Quamdiu iidem agros communiter possederunt nec bona propria, praeter arma & supellectilem exiguam habuerunt, nullos Curatores constituerunt; orbat enim parentibus a proximis suis educabantur. Permanserunt in hac simplicitate majores nostri, donec, sublata prisca bonorum immobilium communione, privati sibi dominia agrorum adscriberent. Tunc si quis, qui fundum habebat, moriebatur, liberis impuberibus relictis, dominium in hos jure hæreditario trans mittebat, & administratio horum bonorum ad proximum consanguineum idoneum spectabat, qui agros colebat, fructus acquirebat atque ex illis pupillum alebat, cui deinde, simul ac ipse res suas gerere valeret, prædia ipsa cum necessaria supellectile instrumentoque rustico restituebat, ad rationem de fructibus perceptis reddendam non obligatus. vid. LEYSER. *in spec. alleg.* Tutela ergo legitima penes Germanos erat præcipua, testamentaria carebant isti, dativa vero etiam obtinebat. vid. SCHILTER *in exerc. 37. ad Pand. §. 63.* & THOMAS. *in not. ad Inst. tit. de tut.* Inter tutorem & Curatorem non quidquam discriminis intercedebat. vid. THOMAS. *all. loc.* Ita voluerunt Germani minores adjuvare Curatoribus; sed, ut iidem quoque commodis inservirent minorum, caverunt, id quod percipi potest ex *cap. 314. 315. & 316. spec. succ.* ubi dicitur, infirma esse actitata tutorum si sine utilitate

te minoris aliquid alienaverint ; unde magistratum
causæ cognitionem in negotiis minorum, a Curatori-
bus gestis, sæpe suscepisse, eaque, si illis utilia visa, con-
firmasse, si noxia, reprobasse, recte infertur. vid. G V N D-
LING. in Dig. tit. de min.

§. VII.

Postquam jus Rom. in Germania receptum, cum
eo, quæ in utilitatem juventutis in eo disposita sunt,
ad Germanos simul, salvis quibusdam ex jure patrio
retentis ab iis, pervenerunt quidem, ulterius tamen ad-
huc in provehenda infirmæ ætatis hominum utilitate
laborandum esse iidem arbitrati sunt ; hinc in legibus
recentioribus, quas Reccessus imperii vocant, varia sanc-
civerunt, ex quibus quaedam recensebo. Constitutum
est in *Reformat. polit. de ann. 1548. tit. 31. §. 1. & de
ann. 1577. tit. 32. §. 1.* *Das denen Pupillen und Minder-
jährigen iederzeit, bis sie zu ihren vogtbahren und
mannbahren Jahren kommen, Vormünder und Vor-
steher gegeben werden sollen.* Quæ in his Reccessibus
in utilitatem debilis ætatis disponuntur, Jctis quibus-
dam, quibus & ego calculum meum adjicio, ansam sta-
tuendi suppeditant, vix esse hodie, quod scilicet effe-
ctus ad ipsam rem respicientes concernit, admitten-
dam differentiam in plerisque Germaniæ provinciis in-
ter tutelam & curam, & sic antiquos Germanorum mo-
res, in hoc articulo, perpetua observantia plerumque
penes nos custoditos fuisse. Innituntur isti Jcti his ra-
tionibus: I) quod in idiomate germanico vocabula, di-
stinguentia tutores & curatores, non inveniuntur, sed
iidem promiscuo nomine *derer Vormünder, Pfleger,*
Bögte,

Bögte, Pflege Väter insigniantur. 2) Nulla adcurata
 distinctio inter tutores & curatores in citatis legibus
 adhibeatur, & generalis dispositio, qua tutori & cura-
 tori officio suo fide omni defungi injungitur, reperia-
 tur 3) minorem ejusque bona hodie alio modo, post
 annum XIV, quam ante illum, non tractari experientia
 edoceat, 4) actio tutelæ durante tutelæ administratio-
 ne detur, 5) inter auctoritatem tutoris & curatoris con-
 sensum hodie nihil discriminis intercedat. Quasdam
 differentias, ab iis Jctis, qui contrariam tuentur sen-
 tentiam, hodieque, uti volunt, obtinentes inter tutores
 & curatores, in medium adferri, certum est quidem;
 verum recta contemplatione est expendendum, annon
 propterea supersint, quod rem non tangant, sed in so-
 lo conceptu subsistant, adeoque prudens in verbis
 facile condescendat, deinde hæ differentiæ etiam
 non ad curatorem minoris & sui juris, sed filii familias,
 pupilli, majorennis, vel corporis mentisque defectu la-
 borantis spectant. vid. BEYER. in *Diss. de hodierna tu-
 tor. & Curat. differentia.* add. GAIL. *lib. 2. obs. 96.* MYNS.
ad §. 5. J. de Curat. VULTEJ. *ad §. 1. J. de Curat.* MEV.
ad Jus Lubec. lib. 1. tit. 7. art. 1. n. 13. Redeo in viam: In
Ordin. all. pol. de an. 1548. tit. 31. n. 2. & de an. 1577. tit. 32. §.
2. injunctum, daß ein ieglicher Vormünder, er sey gleich
Testaments-weise verordnet, oder durch das Recht, oder
Richter gegeben, sich der Vormundschaft nicht unter-
ziehen soll, die Verwaltung sey ihm denn zuvor durch
die Obrigkeit decerniret und befohlen. Inde omnes
tutores sunt confirmandi cum decreto magistratus, qui
in mores & vitam tutorum curatorumque inquirat, &
ne

ne improbi rerumque pupillarum dissipatores tutelam subeant, curat. In §. 3. tit. 32. *Ordin. polit. de ann. 1577.* tutores & curatores, administrationem suscepturi jubentur cautionem præstare, rem pupilli & adolescentis salvam fore: Er soll rechtmäßige Caution und Versicherung thun, daß er seinen Pflög-Kindern und ihren Gütern getreulich und ehlich vorsehn = = wolle. Demum in *Reformat. pol. de ann. 1548. §. 3. tit. 31.* exigitur tutore: Daß er jährlich, auf Forderung der Obrigkeit, gebührende Rechenschaft thun, um seine Verwaltung rede, und Antwort geben solle. Quum vero hoc modo nondum satis utilitas pupillorum promotæ esse videretur, in *ordinatione pol. de ann. 1577. §. 3. tit. 32.* plenius illis prospectum fuit: Er soll jährlich, nicht allein auf Erforderung der Obrigkeit, sondern auch selbst, vermöge seines anbefohlenen Amtes = = gebührliche Rechnung anbieten und thun, um seine Verwaltung rede und Antwort geben. Ex enarratis his, quæcunque adhuc conducere poterant pupillis & minoribus, legibus pristinis addita ab Imperatore & Statibus fuisse, clarum sit testatumque.

Nunc ad insigne illud, minoribus indultum, restitutionis in integrum beneficium me converto. Restitutio hæc locum habet, quando minor, in negotio gesto, lubrico ætatis lapsus, & læsus fuit; hinc ætas infirma, gestum negotium & inde orta læsio sunt restitutionis fundamenta. Optarem, ut tria hæc capita in specimine meo inaugrali absolvere possem; sed veritus, ne limites dissertationis, tractando amplissi-

mam hanc materiam, egrederer, in primo restitutionis capite, seu in infirma minorum aetate adquiescere mali. Requiritur ergo aetas infirma minorum: minoris vocabulum vero in jure dupliciter sumitur, vel late, ita, ut comprehendat omnes, qui XXV. annum nondum impleverunt, sive sint illi puberes sive impuberes, infantia majores, vel minores; vel stricte, pro illis tantum, qui quidem pubertatem impleverunt, sed nondum XXV. annum, in qua significatione minores opponuntur impuberibus sive pupillis. Hic loci, uti mores quoque nostri postulant, & insimul jus romanum, lata significatione utimur, ita, ut infantes, puberes, & pubertati proximi *l. pen. D. de min. l. 2. §. 3. C. si tut. vel Cur. interv. l. 4. §. 5. C. si adv. rem jud. etiam in utero adhuc existentes comprehendantur, l. 45. D. de min. sive masculi sint, sive foeminae, pr. D. de Curar.* Hoc minorennitatis tempus naturaliter, ita ut aliquem XXVI. annum attigisse necesse sit, non civiliter computatur. vid. LAUTERB. in coll. theor. pract. tit. de min. §. 3. His cognitis, de casu sequenti non adeo difficili negotio judicari poterit. Aliquis nempe petit, se restitui, quia dicit se læsum esse lubrico minoris aetate, adversarius negat, esse minorem, quod dicit, jam coepisse postremum diem anni XXV; utrum placet, majorem esse, ob inchoatum diem ultimum, an minorem, ob nondum finitum? hoc visum est VLPIANO in §. 3. leg. 3. D. de min. causanti, tempus numerari a momento in momentum, id est, ab hora ad horam, jus ita certum, ratio vero hujus si quaeratur, praesertim, quia aliter observatur in *l. 6. D. de usurp. §. usucap.* hæc in eo comprehenditur

henditur; interest, utrum tempus naturaliter an civili-
ter computetur, prius fit *in leg. 3. all.* in qua Prætor se-
quitur naturalem æquitatem, posterius fit *in l. 6. cit.* in
usucapione, quam a jure civili & lege XII. tabularum
formam accepisse JUSTINIANVS auctor est *pr. 7. de*
usucap. Idemque *l. 3. D. qui test. fac. poss.* observatur in
testamento, cujus forma similiter a jure civili & lege
XII. tabularum proficiscitur. vid. NOODT *in Comment.*
ad tit. pand. de min.

§. IX.

Dies intercalaris interdum ætatem definiendam
reddit difficilem, unde de eo non minus quædam an-
notanda erunt. Dies hic nihil aliud est, quam colle-
ctio horarum & momentorum, quæ singulis annis ex
spatio XII. mensium supersunt, singulisque IV. annis
unum diem constituunt; qui proinde, dum intercala-
tus fuit ad diem VI. Kal. Mart. seu XXIV. Febr. ille,
que dies VI. bis numeratus, bis sextus quoque dictus
fuit; hodie rejicitur in finem mensis. Quo præmisso,
dico, diem bis sextum pro uno die haberi in computatio-
ne annorum: quum enim in materia restitutionum
tempus computetur naturaliter, non potest non dies
bis sextus intermedio tempore pro uno die haberi, quia
revera continetur in annis elapsis & vera eorum par-
tio est. Natus igitur quis est die bis sexto, sed poste-
riore, deinde anno ætatis suæ vigesimo quinto ad fi-
nem eunte, ipso natali die, id est sexto Kalendas Martii,
eadem hora, qua natus, aliquid cum eo gestum, & in-
de læsus petit restitui, quæritur an potest, quæstio est,
an, quia est natus die intercalari, sit transeundum ad
se-

sequentem diem? ait *VLPPIANVS in leg. 3. §. 3. D. de min. quod & confirmatur l. 98. D. de verb. sig.* utrumque diem bis sextum pro uno die haberi; & inde nihil referre, utrum sit priore die, an posteriore natus, nec eo ipso fieri transitum ad sequentem, vid. *SCHVLTING. in enarr. jur. Pandect. tit. de min.*

§. X.

Quamvis autem hæc juris Romani de ætate perfecta definitio multorum populorum usu comprobata sit; sunt tamen, quibus placuit, maturius ad ætatem eam minores perducere pro vario soli, hominumque genio, uti de Germania nostra quædam supra commemorata sunt, & in ejusmodi provinciis ex tempore illo, quo ad ætatem perfectam pervenerunt homines, licet sint minoremnes ex jure Romano, læsionem ex lubrico ætatis non amplius posse allegare tam certum est quam quod certissimum. Sunt insuper, qui pro majorennibus habentur, licet nec dum compleverint annorum numerum, lege Romana vel alia ad majorennitatem constituendam definitum, idque vel ob veniam ætatis impetratam, vel, uti quidam volunt, ob nuptias, & tales itidem frustra de læsione ex imbecilli ætate conqueruntur. Verum enim vero, quod matrimonium concernit, id forsitan erit intelligendum, ex sententia Doctorum, adeptam majorennitatem ex illo contracto deducendum, de illis locis, in quibus lege vel moribus ita introductum: quippe jure Romano matrimonium a minorenni initum non largitur majorennitatem, & minori, licet liberi ex legitimo progeniti matrimonio prodesse ad id, ut maturius posset ad honores admo-

veri

veri, singulis annis per singulos liberos demissis vel remissis ex lege Julia & Papia; haud tamen ad acquirendam rerum administrationem & a cura liberationem, ut maturius pro majorennem haberetur, conducebant. *l. 2. D. de min. l. 12. C. de admin. tut.* Germaniam nostram si intuear, non ignoro patriæ potestatis vinculo filium liberari si nuptias iniverit & separatam œconomiam instituerit, vel si fortunarum suarum is ipse, absque nuptiis etiam, certam sedem fixerit, filiam per solas nuptias; THOMAS. *in diss. de quasi emanc. germ.* exinde tamen haudquam inferre sustineo, jure majorennium gaudere tales homines & beneficio restitutionis privandos esse; potius, quia non tantum in contractibus, sed & in negotiis judicialibus magna maritus minorennis ex lubrico ætatis læsione adfici potest, etiam in his ipsi succurri manifesta æquitas juris Prætorii postulat, ne ob solum matrimonium, quod non raro ex præcipitantia juvenili contrahit, omni legum beneficio destituatur, ac, qui tali miseria afflictus, commiseratione dignissimus est, quasi is delictum perpetrasset, puniatur. vid. STRYK. *in usu mod. tit. de min. §. 7.*

§. XI.

Venia ætatis adepta aliquem majorennem fieri e contrario non est dubitandum. Veniam illam ex jure romano alii petere non possunt, quam qui vicissimum ætatis annum compleverunt, si masculi sint; quia hic annus adolescentiæ finis & juventutis terminus credebatur; si fœminæ, annum decimum octavum; quia etiam in pubertate ita observabatur, ut ætas fœminarum biennio viros pubertate præcederet.

C

In

In Germania nostra, quum annale tempus illud sit saltem juris positivi romani, in arbitrio Principis erit, ad quem potestas ferendi leges spectat, an velit annos sequi jure romano præfinitos veniæ dandæ, an ab iis recedere. Sane, si quis peteret veniam illam, annos, quidem agens saltem XVII. sed optimis virtutibus præditus, quare Princeps non his precibus annueret istius & non magis haberet rationem prudentiæ quam annorum? Hoc non video. Cæterum Romanos etiam in danda hac venia vigilantissimos fuisse nec ad numerum annorum tantum respexisse, id quod & hodie procul dubio observatur, exinde adparet, quia jure hoc romano veniam hanc saltem impetrabant, quos commendabant morum instituta, vitæ honestas, probitas, mentisque solertia, ut tuto ipsis, tanquam industriis, sobriis, & res suas bene gesturis rerum suarum administratio videretur concedenda, dummodo morum honestatem legitimis clarisque monstraverint documentis *l. 2. C. de his qui veniam et. impet.* Nullus, Præter Principem, id est eum qui majestate splendet, & sic in imperio romano olim, & hodie in Germania præter Imperatorem & Principes quoque, uti jurisprudentia publica docet, Imperii, vi superioritatis territorialis in suis territoriis, veniæ hujus concedendæ potestatem habet, quum re ipsa per ejus concessionem fiat relaxatio vinculi juris communis & jus singulare certæ personæ intuitu introducatur, unde & principale beneficium, principalis auctoritas vocatur jure romano *l. 1. 2. 3. C. de his qui ven. atat.* ac ambitiosa, seu potestatem decernentium superantia, vel, ut **RÆVAR-**

DVS

DVS *lib. 5. var. cap. 6.* explicat, contra jus & æquum interposita, Principes censuerunt Consulium ac Præsidum decreta, quibus illi permittebant minoribus rerum suarum administrationem, dum ne ipsi quidem, nisi per raro, eam minoribus solebant concedere *l. 3. D. de min.* non tamen dubium, quin de morum honestate industriaque cognoverint Romani magistratus, ut de compertis, ad Principem relatione deinceps facta, daretur ætatis venia ab illo aut denegaretur. *l. 2. C. de his qui ven. ætat. conf. JACOBVS GOTHOFREDI in Comment. ad Cod. THEODOS. lib. 2. tit. 17. SCHVLTING. in enarr. jur. Pand. tit. demin. & STRYCK in usu mod. tit. demin. §. 9.*

§. XII.

Ætatis veniæ hujus impetratæ effectus est, ut minor post eam pro majore habeatur, ejusque tunc gesta perinde firma maneant, ac si XXV. anni non Principis beneficio suppleti, sed naturaliter ab eo completi fuissent contractus tempore; sic ut contra contractum talem restitutionem in integrum obtinere nequeat, etiamsi minus idonee res suas administrasse probetur, ne hi, qui cum ejusmodi homine contraxissent, principali viderentur auctoritate circumscripti, *l. 1. C. de his qui ven. æt. imper.* eo excepto, quod immobilia sine decreto alienare nequeat aut hypothecæ obligare, hac in parte manens exæquatus cæteris minoribus, *l. penult. C. de his qui ven. ætat. imper.* nisi & ipsa alienandorum immobilium licentia ipsi nominatim a Principe justis ex causis fuerit data. vid. *STRUV. in syntag. jur. civ. exerc. 8. aphor. 53.* ibique *MÜLLER in not.* Sed

quæritur, si is, qui veniam accepit, observet, se non factis ad res suas administrandas idoneum esse, ideoque petat contra veniæ impetrationem restitutionem in integrum? & respondetur, si lubricum ætatis adhuc duret & læsio metuenda, dandam esse restitutionem; quia tunc temporis, quo petebat, erat minor, ergo ipsa hæc petitio & impetratio actus in minore ætate gestus erat; nam minor erat, quum privilegio ornaretur majoris, ergo si in eo actu læsus, restitutionem ei a Principe vix denegatum iri mihi persuadeo: interim hæc restitutio non datur contra actus medio tempore, ex quo veniam ætatis impetraverat, gestos, quippe quos egit ut major & alias innocentes facto ipsius Principis damnum sentirent. vid. COCCLIUS *in jur. cont. tit. de min. qu. 3. § 4.*

§. XIII.

Contingit interdum in Germania nostra, in qua varia sunt Principum territoria, ut is, qui ex impetrata ætatis venia majorennis est in hoc territorio, aut, qui secundum legem provinciæ, in qua degit, majorennitatem circumscribentem pauciore annorum numero habet, in alieno territorio sub alio magistratu, negotium tam contrahendo quam alienando suscipere teneatur, ubi ad plures annos se minorennitas extendit, hinc quæritur an talis in ejusmodi loco majorennis, & sic non dignus privilegiis minorum ibi censeatur? Sunt qui adfirmant, dum statuta personalia egredi posse territorium statuentis arbitrantur, atque adeo qualitatem personæ impositam a lege provinciæ ubique eandem comitari, adque bona ubicunque sita conditionem
ma-

majorennitatis extendi, utentes argumento *l. 9. D. de postul.* ubi infamis ex judicis sententia ubique postulare prohibeatur, item, quod qualitas imposta tutori a Præ-
tore se extendat ad administrationem bonorum ubique
sitorum *l. 21. §. 2. D. de excusat. tut.* Verum hoc asser-
tum sufficientibus rationibus haudquaquam est muni-
tum, ergo potius est, ut contrarium tuear adfirmem-
que, veniam ætatis ab hoc Principe impertitam alium
Principem non stringere, & majorennitatem etiam, a
lege hujus provinciæ inductam, porrigi non posse ad
aliud territorium, ubi de majorennitate aliter disposi-
tum, sed in hoc hominem, alibi licet majorennem, frui
beneficio minorum & restitutione in integrum, si scil.
is læsus fuerit; nam uti realia, sic & personalia a pote-
state statutis vires accipiunt, potestatem vero statu-
entis esse territorio limitatam, nemo ibit, leviter etiam
imbutus principiis juris, inficias, atque ita ratio nulla ad-
est, curabilitas a Principe vel per legem data privato
cuidam, vires extendat per ea loca, in quibus contra-
rium quid circa personarum qualitatem lege cautum.
Sanè Princeps personam, domicilii intuitu sibi subje-
ctam, habilem ad actus gerendos declarans, alterius
provinciæ legislatorem, potestate parem, cogere ne-
quit, ut is legibus alienis pareat. Neque obstant argu-
menta contraria, utpote quæ pertinent ad magistratus
Romanorum, in quibus non mirum hæc obtinuisse ita;
quia his communis unus Princeps imperabat, qui po-
terat singulis hanc legem, ut alter alterius decreta fer-
varet, dicere, quæ omnia ad statum nostrum Germa-
niæ non recte transferuntur. Porro & hunc casum

proposuisse operæ pretium erit. Quidam domicilium suum ex provincia, cujus lege v. g. anno XXI completo major factus erat, bona fide transfert in aliam regionem, in qua nemo nisi absoluto XXV annorum cursu major habetur, quæritur an ex novi domicilii jure incipiat iterum minorennis esse & particeps fieri restitutionis in integrum cum aliis ejusdem regionis civibus minoribus temeritate juvenili lapsis? Et hoc itidem a me defenditur; quia, dum is in alio territorio sibi fixam sedem fortunarum suarum constituit, legibus etiam hujus regionis se subjecit advena hic recens, sed vicissim ornatur omnibus emolumentis, quibus cives hujus regionis fruuntur.

§. XIV.

Omnis minor tamen, ubicunque locorum, de læsione ex lubrico ætatis illata conquerens, restitutionemque inde petens, ætatem probare debet, dum in ea fundamentum intentionis suæ ponit. Hæc ætatis probatio non modo per testes fieri potest *l. 2. §. 1. C. de his qui ven. æt. impet.* qui præsentibus erant quum ipse hic minor in lucem ederetur, sed etiam per instrumenta, per libros baptismales, ex more jamjam inter Christianos recepto: memoratu vero dignum est, quod librorum horum intuitu optime monet BÖHMERS *in jur. paroch. Sect. 4. cap. 1. §. 30.* baptismum nempe ex iis recte probari quidem, parochi tunc testimonium de facto suo proprio præbente, aut haud adcurate ipsum momentum temporis nativitatis, parochi tunc ex relatione aliorum aliquid attestante saltem. Porro per professionem parentum probatur ætas; in ætate enim probanda

da eorum pro liberis testimonium admittitur. *Cap. 3. X. qui marr. accus. poss.* præsertim illa professio parentum prodest, quam tempore nativitatis apud acta faciebant, quum tunc nulla fraudis subesset suspicio, incertumque prorsus, an profuturum liberis aliquando esset, an nociturum ætatis perfectæ implementum, idemque juris videtur esse in ea privata parentum annotatione, qua liberorum nativitatem observare solent, maxime, si jam defunctis ipsis scripturæ tales producantur: illa vero parentum dispositio de liberorum ætate suspicione laborat, quæ eo tempore interponitur, quo de restitutione controversa est, providerique potest, an lucro, an damno futura liberis sit ætas sua; idcirco Judicis arbitrio committitur merito, quantum illi testimonio tribuendum. vid. LAVTERB. in *coll. theor. pract. lib. 4. tit. 4. §. 12.* STRUV. in *syntag. jur. civ. exerc. 8. aphor. 43.* ibique PETER MÜLLER.

§. XV.

Silentio quoque non est prætereundum, minorum ætatem infirmam interdum aliis quoque prodesse: nimirum beneficium restitutionis, minoribus indultum, est ex numero eorum, quæ esse mixti generis dicuntur, seu, licet restitutio illa saltem tribuatur minoribus ex lubrico ætatis læsis, singulari tamen ex dispositione legis ad eorundem transit heredes *l. 18. l. 19. D. de min. §. l. 5. C. de tempr. in integ. rest.* vid. HERTIVS in *Opuscul. tom. 3. Diff. de transit. privil. person. ad alios.* Atque hæc restitutio non tantum successoribus universalibus, sed singularibus etiam competit, adeoque, si minor rem, cujus intuitu captus erat, v. g. servitatem ei im-

imponendo, legaverit donaveritque recte illius successores restitutionem petierint, quo res v. g. a servitutis onere liberaretur *l. 24. pr. D. de min. l. 25. D. de admin.* Et perit. tut. non quidem ita, ac si cum ipsa re v. g. donata legatave transiret restitutio ista; sed quia migrat in successorem ut jus cessum cum ipsa re, ita, ut cedens intelligatur ex dispositione juris transtulisse omne jus, quod habebat ad rem ipsam, licet hoc speciali jure sibi competat. vid. VINNIVS. *in select. quest. jur. l. 1. qu. 11.* Fidejussoribus contra non conducit ætas infirma minorum, ut restitui possint ex minorum persona, *tot. tit. C. de fidejuss. min.* quum enim fidejussor securitatem promittat creditori omnem, si minor non solverit, omnino is tenebitur, sive solutio deficiat alias ob causam, sive ob restitutionem minoris, quid? quod creditor sciat esse hunc minorem, qui facile restituitur; hinc in primis hunc eventum metuisse & in eum sibi cavere voluisse videtur. Sunt nihilominus casus in quibus restitutio minoris fidejussoribus utilis esse potest, scilicet si minor dolo adversarii fuerit læsus *l. 2. C. de fidejuss. min.* deinde si fidejussor intercesserit pro minore certam qualitatem præ se ferente, quam postea beneficio ætatis exiit, veluti tanquam pro defensore alienæ litis *l. 51. D. de procur.* ratio est hujus asserti, quia minor hac restitutione simul desinit esse defensor, qui solus fidejussoribus cavebat, non ergo fidejussor liberatur, quia beneficium ætatis ad eum extenditur, sed quia tota causa fidejussionis, defensio nempe, abolita est. Tertio, si adita hæreditate a minore, hic quasi heres contraxit & fidejussorem dedit, postea abstinet obtenta resti-

stitutione, tunc fidejussor obligari esse desinit; quia non nisi pro herede fuit obligatus *l. 2. §. 1. D. de admin. tut.* Quarto ætas minoris in fidejussore non negligitur, cum minor obiit & heredem reliquit, *l. 18. §. ult. D. de min. qui simul fidejussor fuit l. 95. §. 3. D. de solut.* sufficit enim, quod certa ratione ille, qui simul fidejussor est, minorem tanquam heres repræsentet, & jus eo momento, quo minor læsus, natum sit. vid. COCCEJVS *in jure contr. tit. de min. qu. 9.* & CORNELIVS ab ECK *in princ. jur. tit. de min. §. 7.* Socio autem vel consorti litis majori non prodest ætas minoris socii & ejus restitutio *l. un. C. si in comm. ead. causa* nisi causa connexa fuerit & individua *l. 47. §. 1. D. de min.* i. e. minor restituendus effectus restitutiones haud sentire plene poterit sociis & litis consortibus exclusis. Hæc quæstio anceps est quoque tangenda in hoc §. utrum solis patribus familiarum an etiam filiis succurri debeat? Hanc quæstionem multis tractat. VLPPIANVS *in l. 3. §. 4. D. de min.* sed ego paucis agam. Si Edicti verba consideramus, late patent, verum dubitationem mover, quod si quis dixerit, etiam filiosfam. in re peculiari subveniendum, possit esse metus, ne per eum etiam majori subveniatur, i. e. patri ejus, id circo quod contrahens cum filiosfamilias duos habet obligatos, id est patrem de peculio, jure Prætorio, & jure civili in solidum filiosfam: Jam si filiosfam. obligatione liberatur, tam videtur pater liberari quam filius *l. 43. D. de solut.* quod nequaquam fuit Prætori propositum; prætor enim minoribus auxilium promittit non majoribus. Et hæc est dubitatio. Sed quid adeam Vlpianus respondet? putat is patrem quidem, si conveniatur ex filii contra-

D

tu,

ætu, non restitui; sed filiumfam. si ipse conveniatur, restitui ex his causis, ex quibus ipsius interest, cæterum filii restitutionem non prodesse patri, ideoque eum posse nihilominus conveniri. Non obstat lex 43. dicta, quia loquitur de veris liberationibus, quæ fiunt jure civili, quales non sunt quæ jure Prætorio fiunt *l. ult. D. de duob. reis* Hæc tamen fallunt in *l. 1. § 2. C. de filiofam. min.* vid. NOODT in *Comment. ad. Pand. tit. de min. add.* BRUNNEMANN in *Comment. ad hunc §. leg. 3. all.* qui varias quæstiones huc pertinentes resolvit.

§. XVI.

Restitutionem vero impetraturi omnes minores læsi esse debent in infirma sua ætate: certum tamen insimul & hoc est, eis, consecuta majorenitate, tempus quoddam restare adhucdum, intra quod, si in imbecilli ætate jacturam rerum suarum fecerint, restitutionem in integrum instituendi facultatem habeant, & hoc est quadriennium illud satis notum: quomodo illud computetur in heredibus minorum & in iis qui veniam ætatis acceperunt, tradit LVDOVICI in *doct. Pand. tit. de min.* Olim illud tempus annum saltem fuisse, dum annum erat officium magistratus, nec diutius durabant actiones prætorix rescissoriæ, verum Justinianum illum annum utilem mutasse in quadriennium in restitutione in integrum non in actione doli, ubi non erat quæstio de anno utili, non latet. Non satis expeditum tamen est, utrum quadriennium illud confestim a die, quo minor legitimam ætatem adipiscitur, an a tempore, quo certior redditur de læsione, sit computandum? BACHOVIVS ad *Treutl. Vol. 1. Diff. 11. §. 3.* prius adfirmat & *lege 7. C. de tempor. in integr. rest.* nititur,

titur, in qua minoribus quodriennium ab exacto XXV. anno; majoribus a die sublato impedimenti currere dicitur: posterius plerique Doctores tuentur, ducti naturali ipsa æquitate, & pro confirmanda sua sententia hanc adferunt regulam: eum, qui nescit, experiundi potestatem non habere: *l. 6. de Calumniat.* & hanc in omnibus præscriptionibus admitti posse dicunt, his exceptis quæ ultra X. annos extenduntur; nam in his amplum satis spatium rem investigandi indulgetur, adeoque ignorantia, quæ diutius durat, culpæ species videtur *l. ult. C. de præscript. long. temp.* Ad legem obstantem respondent, unius positionem non esse alterius exclusionem & adlatam paulo ante regulam in omnibus præscriptionibus, quæ infra X. annos perficiuntur, locum habere eamque limitationem quoque isti legi VII. tacite inesse. vid. LEYSER *in spec. LX. Med. ad Pand. med. 5.* Ex ipsa æquitate naturali minorum restitutio profuxit, & hinc subscribendum esse communi æquiori sententiæ existimo, quam praxi ipsa corroboratam esse dicit LAUTERB. *in vol. 1. Diff. IX. §. 25.*

§. XVII.

Cæterum ob ætatem restitutionem non impetrat, qui quidem minorennis revera est, ast habetur pro majorenni in negotio, quod per juramentum corporale, quod pubes præstitit, confirmavit. *auth. sacram. puber. C. si advers. vendit.* Ut authentica hæc conderetur, controversia insignis, quæ erat inter Martinum & Bulgarum, occasionem præbuit. Quæstio nimirum erat, utrum contractus minorum invalidi, addito juramento confirmarentur? id quod Martinus affirmabat, Bulgarus

rus negabat, & ita uterque hac de causa apud Casarem Fridericum I. disputabat. Bulgarus pro se adlegabat *l. r. G. si advers. vendit.* & recte judicabat, illam loqui de contractu stricto jure valido a minore gesto & per juramentum adjectum confirmato, diversam esse rationem, si negotium prorsus nullum invalidumque esset, quod per jus jurandum praestitum corroborari haud posset. Martinus æquitatem juri stricto præferendam & juxta jus Canon. negotio invalido, delictum tamen aut injuriam alterius non continentem, robur, ob vim juramenti, tribuendum esse censebat, præsertim, quum hæc quæstio conscientiam tangeret, quæ sententia Martini arrisit Imperatori & proinde eam in cit. auth. confirmavit hocque modo jus canon. quod ea tempestate jam magna auctoritate pollebat, juri civili præferendum esse censuit; eam etiam ob causam minus veritati congruit, si adfirmetur, hanc authenticam tantum loqui de negotio valido, quia hoc modo nihil novi Imperator sancivisset, id quod ejus intentioni conforme tamen fuisse historia controversiæ demonstrat. vid. BOEHMER *in jur. eccles. l. 2. tit. 24. §. 23.* & Guido Panzirolus *de claris legum Interpret. pag. mihi 102.*

§. XVIII.

Neque ad hoc ætatis auxilium convolat, qui dolo malo majorem se dixit, apud eum, qui in bona fide erat, cum quo contrahebat minor; erranti enim minori non fallenti jura subveniunt, malitia supplente, in mentientibus, artem. *tit. C. si min. se maj. dix.* GAIL. *lib. 2. obs. 65.* si vero minor se quidem dolose pro majore gerat, aut se dicat majorem apud adversarium minorennitatis non ignarum, sed id ipsum callide dissimulantem, adhuc minoris, etsi dolosi, ratio habenda est; tum, quia is, qui cum minore contraxit, sciens esse minorem, non ab alio sed a se ipso decipitur *arg. l. 23. §. 26. D. de rei vind.* tum, quia dolus cum dolo pensandus *l. ult. §. pen. D. de eo per quem fact. quo minus qu. in jud. se sistat* eo autem utrinque pensato, melior esse debet conditio minoris de damno vitando agentis quam

quam majoris lucrum captantis. MYNSING. cent. 4. obs. 20. ut tamen scientiæ probatio minori incumbat; quia dolus non præsumitur, nisi adversarius sit minoris consanguineus, quippe præsumtio est hunc ætatis non fuisse ignarum. vid. GAIL. lib. 2. obs. 65. Deneganda insuper ex capite ætatis infirmæ restitutio contra matrimonium, quippe quod omnis vitæ consortium continet & individuam, ex conjugum voto, conjunctionem, adeoque favorabilius est, quam ut ætatis obentu resolveretur. §. 1. D. de patr. potest. l. 1. D. de ritu nupt. An autem ex lubrico ætatis lapsis in sponsalibus restitutione sit subveniendum, apud illos, qui augustanæ confessioni sunt addicti, inter Jctos valde controversum est? Multi negant ex his rationibus. 1) Adseverant, diversam esse rationem contractuum aliorum & sponsalium, in illis adesse vinculum juris humani, in his juris divini, adeoque illud laxari posse solvique restitutione in integrum, non hoc. 2) Sponsalia pura esse negotium ecclesiasticum & spirituale, humano arbitrio exemptum, in hoc vero ætatis auxilium deficere, quia in his minor pro majorenni censeatur 3) fundamentum restitutionis ex æquitate petendum esse, hanc vero in hoc negotio deficere, metuendum potius insigne scandalum, si his, qui fidem sibi invicem de matrimonio ineundo dederint, a sponsalibus, ad instantiam unius, recedendi facultas daretur. 4) Causas matrimoniales esse maxime favorabiles, auxilium ætatis non admittentes, 5) Læsionem in patrimonio in sponsalibus non adesse, utpote in quibus tam certum quam quod certissimum esse non agi de commercio rerum sed de conjunctione, sobolis præcreanda gratia inita, de amore conjugali, de fide sponsalitia, & proinde deficere fundamentum restitutionis. Qui adfirmativam sententiam tuentur, eam his fulciunt argumentis. 1) Dicunt quod ex sponsalibus contractis sæpe in minorem insigne damnum redundare & hoc per restitutionem in integrum averti possit. Prætor, secutus naturalem æquitatem, infirmæ ætati, multorum infidiis expo-

fit, contra captiones opitulationem polliceatur; in confesso vero fit, minores persuasionibus & blanditiis non raro capiunt sponsalia contrahant, omnem eorum felicitatem temporalem labefactura, si consumanda sint matrimonio; porro prator succurrere solet minoribus, non solum jacturam bonorum perpeffis, sed etiam quum interfit eorum, litibus & sumribus eos non vexari *l. 6. D. de minor.* ast in litibus præjudicium tanti momenti non imineat quam in matrimonio futuro infelici. 2) quod sponsalia pura nihil in se contineant hoc beneficium ætatis excludens: minor enim imprudens restituere possit contra quævis pacta ex infirmitate consilii inita *l. 7. D. de min.* & sic quoque contra sponsalia, temere contracta, in quibus arctius vinculum non deprehendatur, restitutionem is mereatur. 3) Quod cesset illa ratio in sponsalibus, quæ auxiliium ætatis contra matrimonia non admitteret; quippe, etsi matrimonium sit sua natura indissolubile, sponsalia tamen vinculum sua natura indissolubile non operentur, variæque repudii causa, in matrimonium minime cadentes, in iis admittantur 4) quod sponsalia non constituent ipsum matrimonium, quum desponsati saltem propositum contrahendi conjugii habeant, ergo illud nondum inierint 5) quod, denegantes sponsalibus puris opitulationem adversus captiones, in erronea versentur hypothesi, sponsalia nostra pura publice contracta esse sponsalia de præsentis juris canonici, adeoque ea juxta *cap. 14. X. de convers. conjug.* non posse dissolvi, quum tamen Evangelicorum sacra tractantium sponsalia publica pura, in sensu juris canonici sint de futuro conjugio, atque hinc illi non recte talia sponsalia, ideo, quod sint pura, de præsentis appellent, & quæ de præsentibus in jure con. sancita, ad nostra pura adplicent. 6) Quod Prator minoribus, mediante ætatis auxilio, succurrat in negotiis alioquin agre dissolutionem admittentibus & magna auctoritate pollentibus v. g. iis etiam contra rem judicatam, magni ponderis negotium, *l. 1. C. si advers. rem jud. it. contra transactionem*, probata
la-

læsione, l. 1. C. si advers. transf. restitutionem impertiatur, sponsalia vero, in quorum dissolutione saltem privatum alterius jus violetur, quia sibi auctoritatem talem, quali gaudeant res judicata, transactio &c. in quarum rescissione publicum bonum detrimentum aliquod capiat, vindicare non possint; hinc multo magis contra ea restitutorum locum invenire debeat. conf. BOEHMER in jur. eccles. lib. 4. tit. 1. §. 79. sequi. qui vir celeberrimus adfirmativam sententiam his rationibus magni momenti propositis a me defendit cum aliis viris ibi allegatis in egyptis. quam & ego amplecti non dubito. Nunc ad quædam alia adhuc tradenda pervenio in quibus ætas infirma allegari non potest, scilicet contra delictum, utpote quod non ætate, sed innocentia est purgandum l. 7. C. de pæn. l. 1. 2. C. si advers. delict. hoc tamen non impedit, quo minus interdum miseratio ætatis ad mediocrem pœnam Judices commoveat l. 37. §. 1. D. de min. atque etiam facta quædam in minoribus pro delictis non reputentur, ac impunita sint; dum ab ætatis lubrico creduntur profecta, quæ a majoribus perpetrata efficerent delicta pœnamque mererentur l. 1. 2. C. si advers. delict. Quod si quis demum, dum in arte versatur, quam profitetur, læsus sit, tunc restitutor non indulgenda, quum, qui propriam allègat turpitudinem, haud audiendus sit; & sic, licet JCro, in facto quodam læso, restitutionis beneficium non videatur denegandum, tamen, si in jure errans læsionem subierit, ad ætatis auxilium vix admittendus; nam turpe in eo est jura ignorare. Scilicet, ut hoc illustretur, sunt quidam optime docti in jure minores, sed sæpe non recte tractare sciunt rem familiarem, nil minus interdum quam ex consilio se regunt & damnum proinde rerum suarum non leve faciunt: quæritur ergo an tales restituendi? adseverandum credo, quia non a juris imperitia, sed magis ab inconsulta facilitate processit læsio: sed ex opposito, si ii v. g. hæredes instituti legata integra solvissent Falcidiaque detractionem omisissent, ignorantibus ipsis jus quartæ retinendæ datum, sola juris im-

pe-

peritia damno causam dante, restitutione juvari haudquaquam possent. Plura, in quibus ætas nihil auxilii minori, ad restitutionem confugiendi, adfert, videri possunt apud FRUV. in *syntag. jur. civ. exerc. 8. apbor. §1. sequi.* & PETRUM MÜLLER in *notis.*

§. XIX.

Ego hisce colophonem specimini meo inaugurali impono. Quamvis me non lateat, in materia restitutionis minorum in integrum, ex capite primo ætatis, adhuc varia notatu haud indigna exponi potuisse: instituti tamen ratio breviorum tractationem thematis hujus mihi injunxit. Quodsi benevolo Lectori leve meum scribendi genus adprobandum videbitur, magnam mihi hoc excitabit lætitiã; si vero in eo a me erratum deprehendet, veniam ingenio imbecilli dabit, atque a mortali etiam quidquam perfecti non expectandum considerabit. Ad Deum jam preces mitto ardentissimas; aliud enim amplius reliquum esse mihi non videtur: velit agentibus ætatem infirmam, firmatam, robustam senectutemque gratia sua adesse, ut quisque horum suam ætatem in gloria DEI O. M. amplificanda atque aliorum hominum provehenda vera utilitate consumat!

ERFURT, Diss., 1730 (1)

ULB Halle

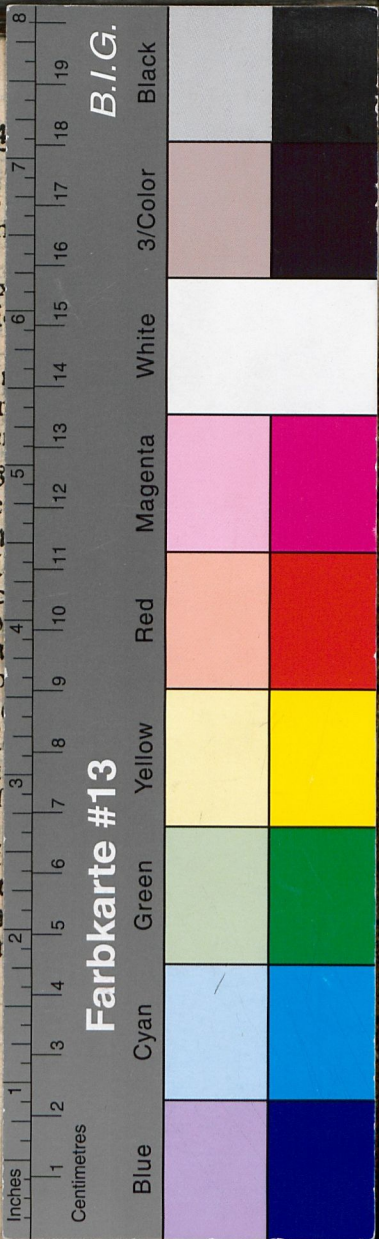
003 749 266

3

TA → OL

24 1730, 35 *Pris 26. num. 25. P. L. 16.* 36
DISSERTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA,

DE
MINORVM RESTITV-
TIONIS IN INTEGRVM
PRIMO CAPITE
SEV
DE ÆTATE INFIRMA,

P. 235
ILLVSTRI ^{QVAM,} FCTORVM ORDINE
CONSENTIENTE,
IN PERANTIQA ACADEMIA ERFORDIENSI,
SVB MODERAMINE,
VIRI MAGNIFICI, EXCELLENTISSIMI AC CELEBERRIMI,
DN. ERNESTI TENZELII, JCTI,
EMINENTISS. AC SERENISS. PRINCIP. ELECT. MOGVNT. CONSIL. REGIMINIS,
IVDICII PROVINC. AC FACVLT. IVRID. ASSESS., EIVSDEMQVE H. T. DECANI,
NEC NON CIVITATIS CONSVLIS PRIMARIJ,

PRO LICENTIA,
SVMMOS IN VTROQVE IURE HONORES ET
PRIVILEGIA, RITE AC SOLENNITER,
CONSEQVENDI,

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI,
IN AVDITORIO COLLEGII MAJORIS, HOR. CONSVET.
SVBMITTIT,

OTTO JOHANNES GOTTLIEB
ZIMMERMANN, Philos. Mag.

BRESLENZO - LÛNEBVRGICVS.

DIE XXVI. JVLII ANNI M DCC XXX.

ERFORDIÆ, Literis GROSCHIANIS, Acad. Typog.

